

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമാസമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ കിഷ്കിന്ധാകാണ്ഡേ

॥ അഷ്ടാത്രിംശഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

|| അഷ്ടാത്രിംശഃ സർഗഃ ||

സലക്ഷ്മണേന സുഗ്രീവേണ ശ്രീരാമപാർശ്വമാഗദ്യ തത്പാദയോഃ
പ്രണമനം ശ്രീരാമേണ തന്യാശ്വാസനം സുഗ്രീവേണ
സ്വകൃതസൈന്യസംഗ്രഹോദ്യോഗസ്യ കഥനം തദാകർണ്യ
ശ്രീരാമസ്യ സന്തോഷശ്ച

പ്രതിഗൃഹ്യ ച തത് സർവ -
മുപായനമുപാഹൃതം |
വാനരാൻ സാന്ത്യയിത്യാ ച
സർവാനേവ വ്യസർജയത് || 4.38.1 ||

വിസർജയിത്യാ സ ഹരീൻ
സഹസ്രാൻ കൃതകർമണം |
മേനേ കൃതാർഥമാത്മാനം
രാഘവം ച മഹാബലം || 4.38.2 ||

സ ലക്ഷ്മണോ ഭീമബലം
സർവവാനരസത്തമം |
അബ്രവീത് പ്രശ്രിതം വാക്യം
സുഗ്രീവം സമ്പ്രഹർഷയൻ || 4.38.3 ||

കിഷ്കിന്ധായാ വിനിഷ്ക്രാമ
യദി തേ സൗമ്യ രോചതേ |

തസ്യ തദ് വചനം ശ്രുത്യാ
ലക്ഷ്മണസ്യ സുഭാഷിതം || 4.38.4 ||

സഗ്രീവഃ പരമപ്രീതോ
വാക്യമേതദുവാച ഹ |
ഏവം ഭവതു ഗച്ഛാമ
സ്ഥേയം ത്വച്ഛാസനേ മയാ || 4.38.5 ||

തമേവമുക്ത്യാ സുഗ്രീവോ
ലക്ഷ്മണം ശുഭലക്ഷണം |
വിസർജ്ജയാമാസ തദാ
താരാദ്യാശ്ചൈവ യോഷിതഃ || 4.38.6 ||

ഏഹീത്യുച്ചൈർഹരിവരാൻ
സുഗ്രീവഃ സമുദാഹരത് |
തസ്യ തദ് വചനം ശ്രുത്യാ
ഹരയഃ ശീഘ്രമായയുഃ || 4.38.7 ||

ബദ്ധാഞ്ജലിപുടാഃ സർവേ
യേ സ്യുഃ സ്ത്രീഭർശനക്ഷമാഃ |
താനുവാച തതഃ പ്രാപ്താൻ
രാജാർകസദ്യശപ്രഭഃ || 4.38.8 ||

ഉപസ്ഥാപയത ക്ഷിപ്രം
ശിബികാം മമ വാനരാഃ |
ശ്രുത്യാ തു വചനം തസ്യ
ഹരയഃ ശീഘ്രവിക്രമാഃ || 4.38.9 ||

സമുപസ്ഥാപയാമാസുഃ
ശിബികാം പ്രിയഭർശനാം |

താമുപസ്ഥാപിതാം ദൃഷ്ട്യാ
ശിബികാം വാനരാധിപഃ || 4.38.10 ||

ലക്ഷ്മണാരുഹ്യതാം ശീഘ്ര -
മിതി സൗമിത്രിമബ്രവീത് |
ഇത്യുക്ത്യാ കാഞ്ചനം യാനം
സുഗ്രീവഃ സൂര്യസന്നിഭം || 4.38.11 ||

ബഹുഭിർഹരിഭിർയുക്ത -
മാരുരോഹ സലക്ഷ്മണഃ |
പാണ്ഡുരേണോതപത്രേണ
ധ്രിയമാണേന മൂർധനി || 4.38.12 ||

ശുക്ലൈശ്ച ബാലവൃജ്ജനൈ -
ർധൂയമാനൈഃ സമന്തതഃ |
ശംഖഭേരീനിനാദൈശ്ച
ബന്ദിഭിശ്ചാഭിനന്ദിതഃ || 4.38.13 ||

നിർയയൗ പ്രാപ്യ സുഗ്രീവോ
രാജ്യശ്രീയമനുത്തമാം |
സ വാനരശരൈസ്തീക്ഷ്ണൈ -
ർബഹുഭിഃ ശസ്ത്രപാണിഭിഃ || 4.38.14 ||

പരികീർണോ യയൗ തത്ര
യത്ര രാമോ വ്യവസ്ഥിതഃ |
സ തം ദേശമനുപ്രാപ്യ
ശ്രേഷ്ഠം രാമനിഷേവിതം || 4.38.15 ||

അവാതരൻമഹാതേജാഃ
ശിബികായാഃ സലക്ഷ്മണഃ |

ആസാദ്യ ച തതോ രാമം
കൃതാഞ്ജലിപുടോഭവത് ||4.38.16 ||

കൃതാഞ്ജലൗ സ്ഥിതേ തസ്മിൻ
വാനരാശ്ചാഭവംസ്തഥാ |
തടാകമിവ തം ദൃഷ്ട്വാ
രാമഃ കുഡ്മലപങ്കജം ||4.38.17 ||

വാനരാണാം മഹത് സൈന്ധവം
സുഗ്രീവേ പ്രീതിമാനഭൂത് |
പാദയോഃ പതിതം മൂർധ്നാ
തമുത്ഥാപ്യ ഹരീശ്വരം ||4.38.18 ||

പ്രേമ്ണാ ച ബഹുമാനാച്ച
രാഘവഃ പരിഷ്വസ്യജേ |
പരിഷ്വജ്യ ച ധർമാത്മാ
നിഷീദേതി തതോബ്രവീത് ||4.38.19 ||

നിഷ്ഠ്ണം തം തതോ ദൃഷ്ട്വാ
ക്ഷിതൗ രാമോബ്രവീത് തതഃ |
ധർമമർഥം ച കാമം ച
കാലേ യസ്തു നിഷേവതേ ||4.38.20 ||

വിഭജ്യ സതതം വീര
സ രാജാ ഹരിസത്തമ |
ഹിത്യാ ധർമം തമാർഥം ച
കാമം യസ്തു നിഷേവതേ ||4.38.21 ||

സ വൃക്ഷാഗ്രേ യഥാ സുപ്തഃ
പതിതഃ പ്രതിബുധ്യതേ |

അമിത്രാണാം വധേ യുക്തോ
മിത്രാണാം സംഗ്രഹേ രതഃ || 4.38.22 ||

ത്രിവർഗഫലഭോക്താ ച
രാജാ ധർമ്മേണ യുജ്യതേ |
ഉദ്യോഗസമയസ്തേഷ
പ്രാപ്തഃ ശത്രുനിഷൂദന || 4.38.23 ||

സഞ്ചിന്ത്യതാം ഹി പിംഗേശ
ഹരിഭിഃ സഹ മന്ത്രിഭിഃ |
ഏവമുക്തസ്തു സുഗ്രീവോ
രാമം വചനമബ്രവീത് || 4.38.24 ||

പ്രണഷ്ടാ ശ്രീശ്ച കീർതിശ്ച
കപിരാജ്യം ച ശാശ്വതം |
ത്വത്പ്രസാദാൻമഹാബാഹോ
പുനഃ പ്രാപ്തമിദം മയാ || 4.38.25 ||

തവ ദേവ പ്രസാദാച്ച
ഭ്രാതൃശ്ച ജയതാം വര |
കൃതം ന പ്രതികൂർയാദ് യഃ
പുരുഷാണാം ഹി ദൂഷകഃ || 4.38.26 ||

ഏതേ വാനരമുഖ്യാശ്ച
ശതശഃ ശത്രുസൂദന |
പ്രാപ്താശ്ചാദായ ബലിനഃ
പൃഥ്വിവ്യാം സർവവാനരാൻ || 4.38.27 ||

ഋക്ഷാശ്ച വാനരാഃ ശൂരാ
ഗോലാംഗുലാശ്ച രാഘവ |

കാന്താരവനദുർഗാണാ -
മഭിജ്ഞാ ഘോരദർശനാഃ || 4.38.28 ||

ദേവഗന്ധർവപുത്രാശ്ച
വാനരാഃ കാമരൂപിണഃ |
സൈഃ സൈഃ പരിവൃതാഃ സൈൻധവൈ -
ർവർത്തനേ പഥി രാഘവ || 4.38.29 ||

ശതൈഃ ശതസഹസ്രൈശ്ച
വർത്തനേ കോടിഭിസ്സമാ |
അയുതൈശ്ചാവൃതാ വീര
ശങ്കുഭിശ്ച പരന്തപ || 4.38.30 ||

അർബുദൈരർബുദശതൈ -
ർമധ്യൈശ്ചാത്യൈശ്ച വാനരാഃ |
സമുദ്രാശ്ച പരാർധാശ്ച
ഹരയോ ഹരിയുമപാഃ || 4.38.31 ||

ആഗമിഷ്യന്തി തേ രാജൻ
മഹേന്ദ്രസമവിക്രമാഃ |
മേഘപർവതസങ്കാശാ
മേരുവിന്ധ്യകൃതാലയാഃ || 4.38.32 ||

തേ ത്യാമഭിഗമിഷ്യന്തി
രാക്ഷസം യോദ്ധുമാഹവേ |
നിഹത്യ രാവണം യുദ്ധേ
ഹ്യാനയിഷ്യന്തി മൈഥിലീം || 4.38.33 ||

തതഃ സമുദ്യോഗമവേക്ഷ്യ വീര്യവാൻ
ഹരിപ്രവീരസ്യ നിദേശവർതിനഃ |

ബഭൂവ ഹർഷാദ് വസുധാധിപാത്മജഃ

പ്രബുദ്ധനീലോത്പലതുൽയദർശനഃ ||4.38.34 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
കിഷ്കിന്ധാകാണ്ഡേ അഷ്ടാത്രിംശഃ സർഗഃ ||